

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10 "
Pe o lună ... 2 "Văz de Duminică pe an 4
coroane.Văz România și America
10 coroane.Văz în România și străinătate
anual de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

Pe un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscrise nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 53

TRIBUNA

Banul săracului.

(Dr. R.) Profesorul N. Iorga, scriind despre mintele, ce se dau la gimnaziul din Brad pentru înaintarea culturii noastre, zice, că acest gimnaziu s'a făcut din banul săracului.

Cu adevărat așa e. Doar despre nici o școală a noastră nu se poate zice cu mai mult temei, ca despre gimnaziul din Brad, că s'a făcut din banul săracului.

Sărac a fost și e poporul nostru peste tot, dar așa sărac, ca cel zarandean, nici într-o parte. Dealuri stâncoase și prăpăstioase sunt toate moșia lui, pe care în multe locuri abia caprele mai pot trăi. Mulți trebuie să cutreere țara cu spete, cu oale, cu ciubeară ș. a. ca să poată câștiga mălai pentru ai sei.

Și par'că acești copii ai stâncilor au moștenit mai mult dela strămoșii Români pornirile bune spre cultură și înaintare.

Când la a. 1862 au fost sfătuiți să-și deie hârtiile de stat, — avere a comunelor — pentru facerea unui gimnaziu în Brad, toți le-au dat cu dragă inimă.

Și e cu sporiu și bineprimită lui D-zeu jertfa săracului. Din suma, din care s'a făcut fondul gimnaziului nu se putea aștepta nici ținerea celor 4 clase, cu atât mai puțin a unui »gimnaziu mare cu 8 clase«. Dar a dat D-zeu și a crescut prețul pământurilor cumpărate pentru averea gimnaziului, — s'au scos sume frumoase din păduri, din regale

ș. a., s'a mai aflat câte un om alui D-zeu care a cinstit toată averea sa acestui gimnaziu, cum a fost fericitul T. Pop ș. a., și astăzi gimnaziul are cele de lipsă pentru 4 clase.

Dar zarandani sunt animați de dorul de a-și vedea gimnaziul ridicat la 8 clase. Statutul gimnaziului le dă drept la aceasta, căci e întărit pentru »gimnaziu mare cu 8 clase, române gr. or.« și în mintea lor de idealști nu încap gândul de a mai amâna deschiderea celorlalte clase.

Comuna Brad e în mijlocul unui ținut foarte întins, în care nu se află gimnazii. Cu drumul de fier Arad-Brad e în legătură cu părțile ungurene și din an în an tot mai mulți școlari se duc la acest gimnaziu din Bănat și giurul Aradului. Mulți dintre cei mai buni elevi ai seminarului teologic-pedagogic din Arad au învățat în Brad.

Și se duce și se pierde tot mai mult părerea că — fiind gimnaziu cu limba de propunere română, — nu se învață în el ungurește, după-cum ni-se cere astăzi. Nu știu cu nimic mai multe limbi acei Români, cari învață în gimnazii maghiare, ba sunt mai pe jos, decât cei-ce învață la Români, căci aceștia se cultivă în limba mamei lor și adevărata cultură numai în limba maternă se poate câștiga.

Mai este apoi și intoleranța tot mai mare a unor profesori și colegi dela gimnaziile străine, cari mână pe Români la ai lor.

Nu e deci o pornire a unor simpli ide-

aliști mișcarea, ce ia proporții tot mai mari pentru ridicarea gimnaziului din Brad. Ea răspunde unei lipse reale. Duhul șovinist alungă tinerii nostri din școlile maghiare, iar ale noastre în câțiva ani nu-i mai încap.

Duhul acestor vremi grele trebuie să ne treziască.

Glasul de chemare la jertfă a fraților zarandeni e glasul neamului care ne cheamă la lumină.

Să ne încălzim deci cu toții pentru idealul zarandenilor, care e al nostru al tuturor și ori-cât de săraci, să dăm și noi banul nostru pentru ridicarea gimnaziului din Brad, căci banul săracului pe altarul culturii e jertfa cea mai plăcută lui D-zeu.

O interpelare a partidului național.

»Pesti Hirlap« vestește, că un deputat național va adresa Miercurea viitoare, ziua interpelărilor, guvernului o interpelare în chestiunea *sufragiului universal*. El va întreba guvernul, care-i cauza amânării acestui proiect, care în Austria a fost lucrat în *timp de 6 săptămâni*. Ședința aceasta promite să fie interesantă, căci se pare că ea va aduce un aspru rechizitoriu guvernului, care trebuia de altcum făcut de mai înainte.

Mandatul dlui Demian. In ședința de azi a camerei Barabás Béla a prezentat ra-

DESYALIREA STATUEI LUI ALEXANDRI.

Discursul dlui Nicolae Gane, rostit din partea oamenilor de litere.

Domnilor,

Ca un modest ucenic al lui Vasile Alexandri dela care multe am învățat și pe care încă din copilărie m'am deprins a-l iubi și admiră, vin cu inima strânsă să aduc prinosul meu de dragoste și recunoștință ilustrului măiestru a cărui figură e învecinică astăzi prin bronz.

Negreșit nu-mi este cu puțință să îmbrățșez în cadrul acestei cuvântări întreaga sa activitate literară, căci el a fost cel mai mare și cel mai rodnic dintre toți scriitorii generațiunii noastre trecute.

Reputațiunea lui a pătruns încă dela început nu numai în cele mai adânci straturi sociale ale poporului român dar a trecut și dincolo de hotarele țării.

El a fost luceafărul împrăștiilor de lumină, care a dat un nou și puternic impuls mișcării noastre literare.

Sunt 64 de ani de când a luat el pentru întâia dată condeiul în mână ca să aștearnă pe hârtie în ritme și rime inspirațiunile lui poetice.

În acele timpuri depărtate a compus el »Doinele și Lăcrimioarele« care sunt și astăzi în gura poporului, sunt izvorul limpede și nesecat la care

se adapă zilnic mintea și inima copiilor nostri în toate școlile țării.

Când le recitesc acum după atâta amar de vreme și le regăsesc tot tinere, tot frumoase, simt par'că răcoarea unei adieri de primăvară pe sufletul meu, simt că par'că eu însu-mi reîntinerez.

Din ziua dintâi el s'a ridicat cu mult mai presus decât toți poeții ce l'au precedat și care întrebuințase până la el o limbă sarbădă, un fel de proză rimată împetșită cu neologisme, lipsită de ori-ce artă, de ori-ce scânteie poetică.

Multă vreme a crezut că limba-i vinovată de starea înapoiată a literaturii noastre; că adică limba românească nefiind destul de subțire, de frământată, de cultă, nu poate pune în lumină fiinele cugetării și ale simțirii omenești.

Ei bine, Alexandri a dovedit contrarul; a dovedit că nu instrumentul lipsise până la el, ci măiestrul care să-l știe mânuși. Astfel el a fost întâiul care a dezgropat dela veștele țărănilor limba noastră strămoșească, frumoasă, vie, pitorească, plină de imagini poetice și a ridicat-o la cinste într-o lume care uitase s'o vorbească. El a cules cel dintâi din gura unchiașilor și a lăutarilor nestimatul tezaur de poezii populare eșite așa năpraznic cine știe de când din rărunchii poporului și cari oglindesc așa de bine bucuriile, durerile, dragostele, vitejile și speranțele lui.

Ceeace a făcut Alexandri cu limba românească scoțând-o fecioară curată de sub dărământurile

unui trecut de sute de ani de restriște, a făcut la rândul ei mult iubita noastră Regină și Poetă a cărei frunte este încununată de o îndoită aureolă, scoțând de asemenea dela vatra țărănilor catrința tradițională cu mărmașă, cu florile, cu alțițele cele strălucitoare de par'că se îngână pe pipeturile fiicelor noastre luminele primăverii.

Intocmai ca niște comori scumpe au stat ani și ani mistuite în întunericul bordeiului țărănesc atât limba strămoșească cât și străvechiul costum național pe care astăzi îl poartă cu atâta grație și distincțiune Alțeta Sa Regală principesa României.

Opera lui Alexandri are rara însușire, că oglindeste viu firea noastră românească în toate manifestările ei sufletești. El n'a cântat pe un singur ton. El a posedat gama întregă. Pe lira lui au vibrat toate corzile la onison cu bătăile inimei noastre. El a atins toate genurile; balada, legenda, drama, poezia lirică, descriptivă, epică, și în toate s'a ridicat la înălțimi necunoscute până la el. El a fost poetul național românesc. El ne-a cântat freamătul pădurilor, suspinul părașelor, ciripitul păsărilor, dragostile Ilenei Consinzenei, voiniciile păunașilor din codru. El a dat glas florilor, ne-a dus pe pășițele verzi unde răsună doinele, unde se încing horele, ne-a reînviat faptele eroilor nostri vechi și a mai cântat un cântec, care a făcut să tresară inima românească, a cântat pe Peneș Curcanul cu cei nouă Dorobanți, a cântat vitejia vitejilor nostri în războiul independenței.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Mağyar Benoid-gáz
Részvényársaság.**

Arad, Pécskai ut 13jt 4.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

portul său în ancheta asupra alegerii din anul 1905 dela Baia-de-Criș. Deoarece de atunci camera a fost dizolvată, Barabás a propus ca cercetarea să se închidă. Dl deputat Damian a cerut însă ca cheltuielile D-sale să i-se restituie. Camera a hotărât să predea afacerea Curiei, care va hotărî asupra acestei cereri.

Ipocrizie și falsitate. Aceasta-i impresia ce ți-o face un nou articol al dlui Jancsó în «Politikai Hullámok», despre greva școlarilor poloni din Posen. El opune năzuințelor de germanizare din Posen, cazurile când aici în Ungaria „Ungurilor” se impun limbi străine. Știți cari sunt aceste cazuri? Cei câți-va școlari sârbi și români, cari născuți în capitala Ungariei învață religia și limba românească sau sârbească. Aceștia, dle Jancsó, nu sunt *Unguri*, cum îi numești dta, deci limba românească sau sârbească pentru ei nu-i o limbă străină. Argumentul dlui Jancsó este cu atât mai greșit, cu cât cei mai mulți copii de aceștia nu-s necunosători ai limbii lor materne, ci în cazul cel mai rău o știu ceva mai rău decât limba ungurească ce li-se impune în școală.

Dar chiar dacă această pildă de asuprire a *Ungurilor* ar fi adevărată — precum nu-i — ce-s acele o sută-două de copii cari intră în această categorie, față de sutele de mii de copii nemaghiari, cărora li-se predă nu numai religia, ci *toate obiectele* ungurești, din care limbă ei nu pricep absolut nimica?

Nu se poate ca dl Jancsó să nu știe toate astea tot atât de exact ca și noi. Dar tocmai faptul acesta face ca această ipocrizie de lup, care se plânge de miel, să fie și mai mare și mai monumentală.

Alegerea dela Párdány, după cum ni-se scrie, are să fie foarte înverșunată. Se dă o luptă aprigă între kossuthiști, cari nu vor să lase cercul cucerit deja odată (cu un vot) și între constituționali, cari vor să recucească poziția perdută.

Dar, domnilor îndrăznesc a zice, că dacă am spicui numeroasele lui volume pline de nestimate mărgăritare, și ne-am opri așa din întâmplare numai la câte-va din ele, precum de exemplu balada Groza, cea mai perfectă ce cunosc în literatura noastră, la frumoasa Rodica, la admirabilul Concert din luncă, cuvântarea plină de avânt patriotic a lui Stefan-cel-Mare din Dumbrava roșie, încă ar fi de ajuns ca să-i desemnăm locul întâi între poezii nostri.

Însă tocmai fiindcă în urma unei carieri așa de pline, opinia publică unanimă îl urcase pe cel mai înalt pedestal proclamându-l de rege al poezilor României, a trebuit și el, ca toate gloriile din lume să fie atins de boldul ascuțit al criticei.

S'au găsit după moartea lui, căci în viață nu știu să-l fi atacat cine-va, s'au găsit, regret a o zice, câți-va tineri de altfel talentați cari i-au făcut cinstea să-l împungă din când în când și să-i descopere ici-colea câte un neajuns, ca doar l-ar mai împuțina.

Această cinste a avut-o odinioară și Shakespeare, și Dante, și Goethe, și Victor Hugo și alții și totuși au rămas glorie neperitoare ale omenirii. Așa va rămânea și Alexandri o glorie neperitoare a neamului nostru. Acei câți-va tineri meritoși, cari i-au drămluit meritele cu cumpene nedrepte, ar fi trebuit să-și aducă aminte că dânsul le-a dat moștenire un ogor întreg brăzdat și scos din părașină, le-a dat o limbă creată gata pe care dânsii n'au avut de cât să și-o însușiască, le-a transmis un vers dulce, armonios care merge la inimă, un vers cum nu se mai auzise până la el și care a îmbătat copilăria noastră a tuturor.

Ședința publică a societății Petru Maior.

Budapesta, 5 Noembrie.

Duminecă în 4 Decembrie s'a ținut la societatea studenților români din Budapesta o ședință publică în onorea dlui *Alexandru Mocsonyi* în ziua când D-sa a împlinit vârsta de 65 de ani. Printr'o scrisoare adresată președintelui societății dl Mocsonyi și-a exprimat regretele pentru faptul că, fiind bolnav, nu a putut lua parte în persoană la ședință.

Ședința a avut un caracter demn și ales. Un mic public distins și numeroși studenți au fost de față. Președintele societății dl Pompiliu Nistor a deschis ședința la oarele 6¼ printr'o cuvântare în care se schițează viața și activitatea dlui Mocsonyi, arătând mai ales statornica bunavoință de care a împărtășit D-sa societatea. Intr'un moment dat, vâlul a căzut de pe bustul serbătorului împodobit cu o cunună de dafin. Distinsul public a izbucnit în strigăte de »se trăiască«. Dl Onisfor Ghibu, stud. în litere, a stăruit într'o conferință mai lungă asupra evoluției noastre culturale și apoi asupra activității filozofice a dlui *Mocsonyi*. Conferința scrisă într'o frumoasă limbă românească, într'un stil curgător și avântat și lucrată cu o îngrijire deosebită a stărnit aplauzele publicului. Corul societății, condus de dl Ioan Sepețeanu stud. în medicină, a cântat bucățile. »Pe al nostru steag« și »Răsunetul Ardealului«. Considerând timpul scurt de pregătire, el a fost bine și nădăjduim, că va fi încă și mai bine. Orchestra condusă de dl I. Blidariu, stud. în medicină, a executat cu multă vioicie »Hora Carmen« și »Deșteaptă-te române« care a stărnit o adevărată furtună de aplauze. Dl Nicolae Brătianu ne-a declamat cu o artă a cărei originală putere să accentuează tot mai deslușit: »Moartea lui Gelu«. (Coșbuc).

În dl Brătianu ni-să vestește fără îndoială unul din rari artiști adevărați ai neamului nostru. După stăruința publicului dl Mărcuș a cântat în afară de program Murguș mugure de Dima. Aplausele publicului au răsplătit osteneala D-sale.

Din colonia românească prezentă am remarcat pe d-nii Mezei și Plopu judecători de curie cu on. familii, pe d-nii Ghenadie Bogoevici, părintele Murnu, dl profesor Iosif Popovici, Dr. Gheorghe Bilașcu, dl Dr. Domide cu d-na, Dr. Aurel Olteanu, avocat și dl Ioan Perin. Ca oaspeți din alte părți amintim pe d-na Vasilie Goldiș (Arad), d-nii profesori Gh. Murnu, Coriolan Brediceanu, deputat și dl Dr. Caius Brediceanu.

Cu ocaziunea aceasta s'a adunat pentru fondul de un crețar suma de 20 cor. 90 b.

Ei bine, dânsii după ce s'au inițiat la tainele bardului, după ce au mistuit opera lui, au putut negreșit pe unele cărări bătute de el să constate că s'a făcut un pas mai departe, căci așa merge lumea. Dar Alexandri nu poate fi judecat dintr'un sigur punct de vedere, ci după întreg complexul muncii sale intelectuale. Ast-fel judecat, pot zice fără teamă de a greși, că nimeni până în ziua de astăzi nu l-a întrecut și nu a lăsat brazde așa de adânci ca el, ținând seamă mai ales de greutatea ce a avut de învins de mijlocul neprielnic în care se găsea, într'o epocă semi-barbară, fără cultură și tradiții literare, pe când statul nostru, neașezat încă pe temelii statornice, era mereu bătut de vânturi și în pericol de a-și perde existența.

Dar și pe terenul politic opera sa a avut o înrăurire enormă. Cine nu-și aduce aminte de vestita »Hora Unirei«, care în timpurile de grea cumpănă, a însuflețit poporul nostru și l-a ridicat la cel mai înalt grad de entuziasm? — Cântarea lui înflăcărată a contribuit tot atât cât și strădaniile oamenilor de Stat la realizarea visului nostru secular, Unirea, căci poezii și scrierile sunt promotorii marilor revoluții politice și sociale.

Era atât de mare și împunătoare figura lui Alexandri în acele vremuri de lupte grele, când pentru prima oară, după sute de ani, poporul nostru a fost chemat să-și aleagă Domn din liberă sa voință, încât numele lui a fost pus înainte pentru scaunul domniei, de cătră o parte însemnată din lumea politică de atunci.

Și îmi aduc aminte, că l-am auzit eu însumi, cum el cu graiul lui simplu, curat românesc, în

Din Dietă.

Budapesta, 5 Noembrie.

— Ședința dela 5 Noembrie. —

Președintele deschide ședința la orelle 10 ¼.

Să discută proiectul de lege pentru încurajarea industriei.

Să fac mai multe propuneri de amendamente. Intre acestea merită atențiune amendamentul propus de

Nagy Emil: Dânsul propune ca condiții pentru fabricile subvenționate ca ele să aibă cel puțin 75 % *muncitori unguri*.

Ministrul Kossuth Ferencz primește amendamentul care este votat de cameră.

Csitáry Béla a mers mai departe. El a propus ca timp de 2 ani numai acele fabrici să primească subvenții cari au *exclusiv muncitori unguri*.

Kossuth Ferencz respinge acest amendament care ar însemna suspendarea legii pe timp de 2 ani.

Sboray Miklós cere, ca guvernul să vegheze asupra fabricelor dela graniță ca să ar putea ușor ajunge supt influență străină. Cere ca corespondența și limba fabricelor să fie ungurească.

Amendamentul acesta ca și altul făcut de *Tálos Gyula* este respins de ministru și cameră.

Zimonyi Semadam dezvăluie abuzurile firmei Grödel în Ardeal care *fura pânduri întregi și înșeală* căile ferate cu taxele trenurilor.

Ședința să ridică la orelle obișnuite.

Din România.

Dar regesc. M. Sa Regele a bine-voit să doneze suma de 25.000 lei pentru monumentul lui Lascar Catargiu, în semn de evlavioasă amintire pentru marele om de stat.

care vibra accentul celei mai desăvârșite sincerități, se apăra de această mare onoare, zicând că nu-i făcut din lutul din care se fac Domnii, că sarcina aceasta e prea apăsătoare pentru umenii lui; că el nu înțelege a-și sacrifica libertatea, încâtușă dorurile și năzuințele sufletești, precum se cere dela un cap de Stat. Că pentru nimic în lume el nu va preferi aerul încărcat de grijă și de răspunderea al Curței Domnești, aerului liber dela țară, unde duce viața liniștită în mijlocul unui popor de vietăți ce nu-și cer slujbe, nici favoruri.

Astfel Alexandri, fire primitoare de impresii, vecinic emoționată, vecinic îndrăgostită de ne-mărginirea spațiului, de verdeța câmpului, de albastrul cerului, de simfoniile părașelor și codrilor, a preferit pentru libertatea aripilor lui de poet, să renunțe la domnia peste oameni, dar a rămas Domn peste lumea visurilor omenești.

Și acum când Alexandri ne privește din înalta lui seninătate, când ne am adunat cu toții aicea ca să ne prosternăm dinaintea umbrei lui, eu unul mărturisesc, că sunt înduioșat până la lacrimi, și ori-ce a-și spune, ori-ce cuvinte calde de premărire a-și alege, sunt că nu voi fi la înălțimea poetului uriaș.

Cine știe ce ne rezervă viitorimea adâncă și ce alți luceferi noi vor mai răsări pe cerul literar al patriei noastre!

Să dea Dumnezeu să fie cât de mulți și cât de mari! De un lucru totuși să fim siguri, că în câtă vreme se va jucă o horă pe pământul românesc, în câtă vreme va răsuna o doină în codrii nostri verzi, numele lui Alexandri va fi

TELEGRAME.

Viena, 6 Noembrie. Azi se vor așeza spre vecinică odihnă rămășițele prințului Oton în cripta familiară, cu o deosebită pompă funebră. Serviciul înmormântării va fi săvârșit în mod impunător, precum e obiceiul, când trece la eternitate unul dintre membrii casei domnitoare. De față vor fi toți membrii casei domnitoare, în frunte cu bătrânul monarch. De față vor fi cercurile diplomatice, toți generalii, toate notabilitățile, guvernele celor două țări, precum și preșidenții corpurilor legiuitoare.

Face mare senzație faptul, că — după informațiile de până acum — Dieta Ungară nu va fi reprezentată prin presidentul său Justh, deoarece — zic foile ungurești — nu i-s'a designat un loc corespunzător demnității parlamentului maghiar.

Dificultăți pentru reînnoirea triplei-alianțe. Ziarul »Exenange Telegraph« află că guvernul italian, sprijinindu-se pe amiciția cu Franța și cu Anglia, ar fi pus oarecari condiții pentru reînnoirea alianței. Intre altele ar cere ca împăratul Austriei să înceteze de-a boicota Curtea italiană.

Italia cere ca împăratul să vie la Roma în persoană sau să trimeată un demn reprezentant, spre a restitui vizita regelui Italiei. Această restituire nu s'a putut face până acum din cauza atitudinii Vaticanului.

Se zice, că scopul prezenței secretarului de stat german Tschirsky la Roma a fost tocmai să înlăture piedecile puse de Vatican la această vizită. Aceste încercări n'au isbutit.

Greva școlărilor polonezi. Ziarul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« publică măsurile cari guvernul prusian le va lua în contra grevei școlare din Posen.

Școlarii cari nu vor lua parte la cursurile de religie în limba germană, vor fi ocupați în orele respective cu alt obiect, pe cât posibil cu cursuri de limba germană.

Copiii greviști vor fi pedepsiți cu oprirea în școală; părinții cari vor opri pe copiii lor de la frecventarea școlii, vor fi pedepsiți cu amenda pentru absențe.

Copii cari, intenționat, nu-și vor apropia cunoștințele pe cari le pot căpăta în școala primară, nu li se vor elibera certificate de absolvire.

Ațărările și calomniile la adresa profesorilor vor fi urmărite pe cale penală.

mereu sărbătorit, și urmașii urmașilor noștri îl vor pomeni ca pe cel mai mare poet al tuturor românilor din trecut și prezent.

Iar vouă fraților Bucovineni, care ne-ați făcut cinstea să veniți la dezvălirea statuei marelui nostru poet care este și al vostru, vă zic cu inima plină de dragoste: »bine a-ți venit la patria noastră!

Priviți cu smerenie această măreață figură care simbolizează toate dorințele și speranțele neamului nostru și duceți la întoarcere, în căminele noastre o amintire neștersă de iubirea frățească și a-ți întâlnit aicea și de următoarele versuri ale cântărețului ce serbătorim astăzi:

Amândoi suntem de-o mamă
De-o făptură și de o samă,
Ca doi brazi într'o lumină,
Ca doi ochi într'o lumină.

Amândoi avem un nume,
Amândoi o soartă 'n lume,
Eu și-s frate, tu-mi ești frate,
In noi doi un suflet bate!!!

Proces pentru „Deșteaptă-te Române“.

Arad, 6 Noembrie.

Treisprezece țerani români din comuna Măderat stau pe banca acuzaților. Acuza gravă ce li-s'aduce este, că în 24 Aprilie 1906 cu prilejul vorbirii program ținută de candidatul Gabányi Miklos în cercul Șiriei ei au cântat «Deșteaptă-te române», — o cântare proprie a ațâta la ură pe Români împotriva Maghiarilor — zice actul de acuza.

Iată numele acuzaților: George Domocoș, George Iercoșan, Mitru Ciurdar, Onuț Popa, Ștefan Cosma, Ioan Codrean, Demian Moț, Ambrosie Ardelean, Borza Crăciun, Petru Popa, Petru Lup, George Suciș și Mihai Pecican.

Aparătorul lor este deputatul național Dr. Ștefan C. Pop.

Dezbaterea începe la 11. Se ia naționalul acuzaților.

Incepe procedura de dovedire, care durează încă la încheierea ziarului nostru.

Din străinătate.

Desființarea tribunalului de apel din Franța.

Se confirmă, că proiectul pentru desființarea tribunalelor de războiu prevede dispozițiunea, că crimele comise de militari contra dreptului civil să fie judecate de tribunalele ordinare, greșelile contra disciplinei, de tribunale disciplinare militare.

Tribunalul de apel militar va fi de asemenea desființat, atribuțiunile lui căzând în sarcina curții de casații.

Abzicerea guvernului bulgar. Guvernul bulgar, prin ministrul-prezident, Petroff, și-a înaintat abzicerea. Principile a primit-o și a încredințat pe Petov cu formarea noului guvern.

Impăratul Wilhelm și guvernul francez. Atașatul militar francez din Berlin și-a exprimat în numele guvernului francez mulțumirile sincere, ce le datorește împăratului Wilhelm, pentru deosebita stimă, cu care a fost împărțită, din partea împăratului, eroii francezi, înmormântați în apropiere de Mainz.

Dela Făgăraș.

Adunarea de toamnă a congregației.

Raport special. —

Făgăraș, Octombrie 1906.

În comitatul Făgărașului totdeauna s'a purtat bună și energică luptă românească. Nu s'au scris însă toate ce s'au făcut, prin zărele române. De aici au căzut unii în credința greșită, că lupta ce s'a purtat aici cu câțiva ani mai înainte, ar fi lăncezit cu totul, nu s'ar fi mai făcut nimic. Nu așa stă lucrul, căci de câte ori au fost momente mai însemnate, fie politice, fie comitatense, bărbății conducători ai noștri au susținut cauza românească față de puternicii zilei.

Vorbirile bărbătești ținute în adunările din anii trecuți de membrii Nicolau Garoiu, Dr. Șenchea, Dr. Turcu, Dr. Șerban și Dr. Vasu puteau sta alături cu ori care vorbire din comitatele românești.

Au avut luptele de aici și frumoase succese la alegerile de funcționari. — Așa la alegerea de vice-comite, în locul răposatului Kapocsány, le-a succedat Românilor a alege pe dl Alexandru Belle, român, protonotarul de până atunci, cu 88 voturi, față de fisol-găbirăul Hersényi, (ungur), care a întrunit 31 voturi. Tot la alegerile întregitoare a fost ales ca vice-notar al treilea Dr. Neamțiu, iar în comitetul central Dr. Șenchea cu 65 voturi, față de protonotarul Széll cu 18 voturi.

În anul acesta Români din Făgăraș, desbinați în câțva până acum, s'au împăcat pe toată linia și s'au închiegat într'un partid național românesc.

Pacea și bunăînțelegerea, frăția și solidaritatea restituită — luptele Românilor de aici au luat un avânt îmbucurător, care ne îndreptățește la frumoase speranțe și la un mai bun viitor. Curentul nou va răpi cu sine și pe cei slabi de înger și atunci vom fi un trup și un suflet, ca o puternică stâncă de granit, de care va trebui să se resfrângă valurile nouă dușmănoase. — Așa să fie!

Despre adunarea extraordinară din Septembrie s'a scris deja. — Dacă membrii români ar fi arătat mai mult interes și s'ar fi prezentat în număr mai mare, Români puteau repurta una dintre cele mai frumoase învingeri, respingând vestita curendă a comitatului Timiș, în care Români sunt acușați cu agitațiuni contra statului și a Ungurilor și sunt prezentați ca un popor necopt politicește și astfel nedemn de drepturi politice.

Propunerea înaintată de Dr. Șerban și sprijinită de Dr. Șenchea și Dr. Vasu, prin care se respinge și combate idiota curendă a căzut cu 4 voturi, deși li-s'a atras atențiunea membrilor români, pe cale ziaristică și privată, ca să vie cât mai mulți la adunare.

Ar fi bine și de lipsă, ca incidentul acesta să servească de lecție membrilor români pe viitor, și să ia regulat parte la congregațiuni.

Căci, dacă voesc și doresc, ca conducătorii să ducă luptă bună, energică și bărbătească, li-se impune membrilor români îndatorirea, ca să le dea tot spriginul.

Altcum lupta rămâne o svârcoleală fără rezultat. Sperăm deci, că pe viitor se va dovedi mai multă inimă și mai mult interes și dela aceia, cari până acum au stat deoparte nepăsători.

În adunarea ordinară de toamnă, ținută zilele trecute, Români au avut o ținută foarte deamăn.

S'a născut discuție mai vie la vorbirea de deschidere a comitetului suprem (fișpan) Bauszner și la raportul general al vice-comitetului.

Se știe, că Bauszner deși în vorbirea de instalare promisese a fi drept și a ținea cont de justețe pretensiuni ale Românilor din comitat — totuși a introdus un sistem odios de persecuțiune a tot ce era român. Din cauza aceasta s'au desvoltat lupte înverșunate între el și sateliții sei și între Români.

La alegerea dietală din urmă, jidanii și ungurii din Făgăraș au candidat cu program 48-ist pe avocatul jidan din Miskolț, Halász László.

Notarul public dr. Bauszner, ficiorul fișpanului, cu câțiva aderenți, au candidat pe fostul deputat Mikszáth Kálmán, cu program constituțional. Mikszáth, — în lipsa unui candidat național, — a fost ales cu voturile Românilor și ale Sașilor, căci ungurești n'a căpătat nici unul.

Kossuthiștii din Făgăraș s'au năcăjit foc pe fișpanul, că de ce nu a făcut presiune în favorul jidanului și au început a'l ataca prin ziare...

Amărit a insinuat congregației de acum, că și-a înaintat abzicerea și să duce.

La vorbirea fișpanului ia cuvântul întâi deputatul Dr. Șerban și zice, că în dieta țerei a avut ocaziune să cunoască pe adevărații Unguri și să stimeze cavalerismul lor. Nu pricepe deci, cum de o samă de oameni, Maghiari, au atacat în mod perfid pe dl fișpan, amestecându-se în cele mai intime și mai gingașe afaceri familiare. Le condamnă ținuta nedeamnă și zice, că dacă fiș-

panul va fi drept față de Români, poate rămânea și mai departe. Preotul sas, Teobald Wolf, în numele Sașilor se alătură la vorbele lui Dr. Șerban.

La raportul vicecomitelui vorbește Dr. Șenchea, reflectând și la unele pasaje din cuvântul de deschidere al fișpanului, și atacă foarte vehement șovinistii din comitat.

Zice, că nu ar fi luat cuvântul, dacă comitele suprem nu ar fi făcut unele enunțuri, cari nu corespund nici adevărului și nici dreptății.

Noi Românii, — zice vorbitorul, — stăm în fața unei certe a contrariilor nostri. Ceartă, în care ambele părți licitează, ca niște târgoveți de stradă cu »patriotismul« (!?).

Nu ne-ar importa gâlceava patriotică, dacă aceasta nu s'ar face tot pe contul nostru, al naționalităților.

Corul șovinistilor, kossuthiști, împoașcă cu cele mai murdare și mai ticăloase acuze pe dl fișpan, sub pretextul mizerabil, că ar fi dat comitatul pe mânele Românilor, că toate funcțiunile ar fi ajuns sub el în mâni românești, deci țara ungurească e în pericol, și patrioții patentați au ajuns ca vai de ei.

O acuză pe cât de mincinoasă pe atât de infamă și de mișească. Și cine o ridică? Oamenii cari au ajuns în oficii grase, pe cari nici prin calificațiune nici prin activitatea și nici prin valoarea lor personală sau socială nu le-au meritat, și nu le merită, ci tot meritul a fost și este, că din întâmplare s'au născut »maghiari«. Ba sunt între ei și de acei frați maghiari cari au trecut prin 3—4 comitate, fără să se poată căpătați iar venind în comitatul nostru, au ajuns de odată, »domni« în posturi principale.

Aceștia în loc să mulțumească lui Dumnezeu și Românilor, că au ajuns ce sunt, — încă tot ei au obrăznicia a striga contra Românilor. Arătați-mi un singur comitat unguresc, unde să fie ales sau numit un Român de funcționar? Nu există! Ei bine, Românii să n'aibă dreptul a fi aleși nici în comitatele românești?

Domnilor, — zice oratorul, — e prea mare obrăznicia unor oameni.

Cu atât mai mare, că dl comite suprem nu ne-a făcut, nouă Românilor, absolut nici un favor, ba dincontră, abia în timpul din urmă a reparat ceva, din ce ne-a stricat timp de 10—12 ani. Căci atunci când a venit dl Bauszuern ca fișpan, aveam vicecomite român, protonotar român, fisic comitatens român, I viconotar român, 3 protopretori români, apoi asesori, pretori și funcționari subalterni români. La alegerea din 1905, aproape pe toți i-a delăturat, punând tot unguri. Dar administrația a mers foarte rău, căci unii s'au dovedit de incapaci, și astfel și dl fișpan a trebuit să repareze greșala și nedreptatea comisă față de Români, și nu doar din dragoste, ci constrâns de împrejurări. Însemnează aceasta favor față de Români? Nici de cum!

Românii nici astăzi nu sunt reprezentați în administrație și în comisuniile comitatense în proporția, cari li se compete atât după număr, cât și după inteligență și avere.

Unde este deci marele »favor« (??) ce ni l'ar fi făcut dl fișpan?

Față de învinuirile eroilor din tufă vine dl fișpan și afirmă în cuvântul de deschidere, că vezi Doamne, când a venit în comitatul acesta »a găsit maghiarimea de aici politicește restrânsă«, iar împrejurările de aici au făcut asupra sa impresiunea »ca și când acest comitat nu s'ar ținea de Coroana Sltui Stefan, ci de România«.

«Iar» astăzi, maghiarimea are rol dătător de ton în administrație, și idea de stat maghiar va ocupa teren, prin aplicarea cuminte, conștie și dreaptă a legilor, între cari și a legii de naționalități». Mai zice apoi, că Majestatea Sa Regele agrăindu-l la un cercle și întrebându-l despre relațiunile din Făgăraș, i-a adresat cuvintele: »Fii numai drept, totdeauna drept.«

Chiar la instalare a pus dl fișpan făgăduință, că va fi drept și va ține cont de justele pretențiuni ale Românilor. Și ce a făcut?

Abia așezat, s'a abătut dela calea legii și a dreptății, începând o goană încontra tot ce era românesc, sfătuit, urmat și susținut de niște sfetnici, cari numai pe calea aceasta puteau ajunge la ceva și se puteau valida.

Urmarea a fost un șir de lupte aprige, cari au durat peste 10 ani de zile. Și rezultatul, că dl fișpan a trebuit să vadă, că toată lupta lui a fost sisifică, fără nici un rezultat real.

Noi Românii suntem în privința națională și astăzi, ca și în 1891 (când a venit fișpanul), ba cu mult mai bine stăm ca atunci, deoarece ce luptele comitatense încă au contribuit la dezvoltarea simțului național. Inzadar se va încerca ori-și-cine aici cu maghiarizare, căci până vor exista Carpații și Oltul, în văile acestea vecinic va răsună doina română.

Dar' să-mi spună dl fișpan, — întreabă vorbitorul, — că în timp de 15 ani de »guvernare«, câți daco-români, câți trădători de patrie a descoperit?

Așa știu, că nici unul.

Apoi așa de rău stă »imperiu« maghiar, că li-e frică de noi, Românii din comit. Făgărașului, că ne vom alătura la România?

Iată deci, că afirmația dlui fișpan din nici un punct de vedere nu corăspunde adevărului și stărilor faptice.

Un lucru îmi pare nostim, anume că tocmai acei Maghiari, cărora toate li-le-a făcut, pentru cari ne-a persecutat pe noi Românii și cari posturile, favorurile, înaintarea și poziția lor au să o mulțamească dlui fișpan, și cari ar trebui să fie recunoscători, zic, tocmai aceștia i-au întors spatetele și-l atacă pe la spate, făcând ca măgarul din poveste cu leul muribund.

Pățania d-lui fișpan, poate servi de un memento pentru viitorul fișpan și pentru frații maghiari de aici, că ori ce luptă contra noastră este zadarnică, și ori cine ar fi numai în bună înțelegere cu Românii și ținând cont de justele noastre pretențiuni se poate susține. Și deoarece dl fișpan a făcut deja această experiență, încât ar urma și mai departe ținuta observată în timpul din urmă față de Români, fiind »drept« și echitabil, nu avem nimic în contră, poate rămânea și mai departe.

În cât privește raportul dlui vice-comite văd, că guvernul dă un foarte mic ajutor reuniunii agronomice comitatense, abia 600 cor. pe când pentru comitatele secuiești se jertesc an de an zeci și sute de mii, sunt încărcate cu tot felul de favoruri. Li-se fac drumuri, fabrici, edificii publice, li-se dau pășunate și subvenții, toate din visteria statului, toate pe banii noștri, numai ca să înainteze. Nouă nimic. Sunt oare Secuii mai buni decât noi, au ei merite mai mari pentru patrie?

Se știe, că cu legea silvanală pășunatele s'au restrâns foarte tare și bieții oameni sunt expuși la o mulțime de șicane. Urmarea a fost, că economia de vite a dat înapoi, prin ce a decăzut și economia de câmp, pentru că la noi pământului îi trebuie mult gunoiu și lucru, ceace în lipsa de vite nu poate fi. Fiind chestiunea ardentă, propun să se esmită o comisiune, care să studieze cauza și în conțelegere cu proprietarii să designeze terenurile sau munții, cari ar trebui lăsați de pășune și apoi să se intervină la guvern a le scoate de sub legea silvanală și le declară de pășunate.

A doua necesitate imperativă pentru comitatul Făgăraș este restituirea (sau readucerea) tribunalului regiu în Făgăraș, pe care l-au dus în 1873 la Brașov.

Din statistica respective datele comunicate de tribunalul din Brașov reiese, că două din trei părți, din toate procesele fie civile, fie criminale sau cambiale le dă com. Făgărașului. Inchipuiți-vă acum, că mai cu seamă în cele apelative-sumare și criminale trebuie să facă unele partide până la Brașov și înapoi 220 kilometri. Depărtarea va fi și mai îngreunătoare, când se va introduce verbalitatea și în procesele ordinare.

Dar și ca centru și sediu al comitatului se cade să aibă Făgărașul tribunal. Propun deci, — zice vorbitorul — ca să se aleagă o comisiune, care adunând datele necesare, să facă un memorandum către guvernul țării, ca să restituie tribunalul din Făgăraș.

După acestea propune, ca vice-comitelui să i-se exprime mulțumită protocolară, pentru zelul cu care conduce administrația comitatului.

Vorbirea lui dr. Șenchea a fost des însoțită de aprobările Românilor.

Propunerile făcute s'au primit cu unanimitate. Șovinistii și cei cu musca pe căciulă au rămas rău opăriți. Au ciulit urechile și s'au șters pe furis, unul câte unul cu nasurile lungi.

Cât s'au văzut de loviți și cât au fost depri-mați se vede și din faptul, ca popa reformat, Pánczél, un vechiu dușman al Românilor, n'a îndrăsnit să iasă cu propunerea de a i-se da vot

de neîncredere fișpanului, ci a rămas cu ea în buzunar.

E de însemnat, că nici un Maghiar nu a avut »curajul« să reflecteze la vorbirea drului Șenchea, ceiace le ia în nume de rău și codița jidovească din loc.

Observ cu plăcere, că Românii au stat mai cu toții până la finea ședinței, decidând multe cauze în interesul public și drept.

Între altele s'a decis la propunerea lui dr. Vasu, ca comuna Porumbacul superior, care se despărțise în două, (din o traistă goală să făcuseră două), să se împreune iarăși.

Asemenea s'au împărțit ajutoare la câțiva tineri juriști români, din fondul juriștilor români, făcut de fostul căpitan suprem al Făgărașului, Ioan Bran de Leményi și administrat de comitat.

Curende alor comitate s'au luat. Banii comitatului s'au hotărât să se depună la cele trei bănci din Făgăraș și la banca »Olteana« din Viștea inferioară.

În sfârșit a luat adunarea la cunoștință, că fi-solgăbirăul Bardossy din Bran a fost judecat pe cale disciplinară la admoniere, pentru procedură incorectă în oficiu. Poate că-i va servi spre îndreptare.

Cam acesta a fost decursul adunării, din care se poate vedea, ce e în stare a face armonia și buna înțelegere.

Repet deci, că ar fi bine, ca toți membrii să ia parte regulat la adunări, căci mai totdeauna sunt cauze de însemnătate.

Corespond.

Cum se execută ordinele forurilor noastre super. bisericesti?

Venerabilul Conzistor al eparchiei Aradului în timpul din urmă într'adevăr a dezvoltat o activitate febrilă pentru regularea mai multor afaceri curente școlare, între cari și afacerea cu solvirea pe 1 lună înainte a salarelor învățătoresți.

Intențiunea Ven. Conzistor e destul de evidentă: să scape odată pe învățători de umilită de veacuri. Durere însă, că dela esmiterea ordinului până la executare este o enormă distanță. Ordinele Ven. Conzistor dorm somnul vecinici în sertarele oficiilor parochiale, fără ca aceste officii să le facă cunoscute comitetelor parochiale respective senatelor școlare.

Un caz concret: În conferința de toamnă din tractul M-Radna un învățător văzând anomaliile ce se întâmplă în privința aceasta a propus: că conferința să roage biroul central, ca aceasta să stăruie pe lângă forurile competente, adecă iarăși pe lângă Ven. Conzistor, ca să facă odată ordine. Și s'a constatat: că din 35 parochii s'au publicat circularele amintite numai în 3 parochii (zi: trei parochii), iar în cele 32 nici puilul cului nu știe de ele.

Așadar am ajuns acolo, că intențiunile nobile ale Ven. Conzistor se zdrobesc de indiferența și de răutatea oficiilor parochiale.

Fenomenul acesta dovedește din ajuns, că preoții nostri nu numai că nu conlucră la îmbunătățirea stării noastre materiale, ci neglijează această datorință din adins, din jaluzie, că vezi Doamne să nu trăim mai boerește decât ei.

O instituțiune culturală numai până atunci e menită să trăiască până ce are autoritate, până ce ordinele ei se respectă și se execută. Că cum se execută ordinele Ven. Conzistor de către officile noastre parochiale o știe toată lumea.

Ven. Conzistor are însă pentru cazuri de indiferență mijloace de retoriune, pe cari e dator să le aplice ca să-și susțină autoritatea.

Și e dator să o facă mai ales din motivul, că văzând lumea — și așa destul de bânuitoare — că aceste anomalii se săvârșesc sistematic să nu creadă că forurile superioare sunt înțelese în ascuns cu forurile subalterne, și că ordinele forurilor superioare sunt menite numai să îmbete lumea cu apă rece.

Cazul e destul de plausibil. Când ne gândim că lucruri de acestea se întâmplă sub iurisdicțiunea unui dintre cei mai vrednici protopopi nostri și ne gândim aiurea într'adevăr trebuie să te pui serios pe gânduri.

Iosif Stana.

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Noembrie 1906.

— **Inscripția de pe monumentul din Caransebeș.** Ni se scrie: Comunitatea de avere a fostului regiment confinar romano-bănățean și-a ținut adunarea sa generală de toamnă la 22 Octombrie s. n. sub prezența dlui Constantin Burdea, deputat dietal. Prezentul întâi de toate a felicitat pe noul comisar guvernial, fișpanul Fialka Károly, care a răspuns unguște. La o interpelație ce i-s'a adresat, prezentul a zis, că oficianții comunității nu fac politică și nu sunt preocupați decât de interesele comunității. A urmat apoi propunerea comitetului de a mai vota 5000 de coroane, ca contribuție la spesele monumentului M. Sale. Membrul în comitet M. Popovici a luat cuvântul și a zis, că din parte-i, numai în acel caz va vota suma, *dacă se va pune pe statuă și inscripția românească.* Dl Burdia a zis, că în comisiunea statuei României au fost în majoritate și totuși n'au cerut inscripția românească (?!) Și de altfel orașul Caransebeș, care a primit în posesiune statuă, *va putea ori când pune inscripție și românească. Cele 5000 de cor. au fost apoi votate fără altă discuție.*

— **Impăratul despre căpitanul din Köpenick.** Impăratul Wilhelm, după cum s'anunță, a făcut mai multe observații glumețe la cazul căpitanului din Köpenick. S'a făcut vorbă despre celebrul căpitan și la prânzul dat de cancelar, la care a luat parte și împăratul. Se discuta tocmai, că fiecare țară își are câte o particularitate celebră.

— **Așa-i,** — a întrerupt împăratul — de es. Germania îl are pe căpitanul din Köpenick. Firește, conversația a continuat d'aci asupra căpitanului și unii susțineau, că ar merita agrafare. Impăratul a observat, că usul de pân'acum, nu ar prea îngădui aceasta, pentru că oamenii, cari au mai stat în temniță, nu pot fi agrafați,

— **Alegere de protopop în Boroșneu (Ienopolea).** P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, comisarul conzistorial, emis pentru săvârșirea alegerii de protobrezbiter în scaunul devenit vacant prin moartea regretatului Constantin Gurban, a convocat Sinodul electoral al tractului Ienopolea pe 6/19 Noemvrie a. c.

— **Vifor pe Adriatică.** Ni-se scrie: Lângă stațiunea »Lici« în apropiere de Fiume, s'a răsturnat o stâncă pe linia ferată și așa pe vre-o câteva zile s'a întrerupt comunicația trenurilor de povară din Fiume. Firma românească din Fiume F. A. Degan încă pierde mult, căci sacii de cafea și de orez ce i-a expedit aventurilor stau în gară.

Intre aceste mărfuri se află și sacii cu orez expedit de dl Degan seminarului român din Arad și altora.

— **Majestatea Lor Regele și Regina României** — precum citim în «Foaia Diecezană» din Caransebeș — cu prilejul întoarcerii lor dela București s'au întreținut cu multă afabilitate pe peronul gării dela Sinaia cu părintele protopop Andrei Ghidiu și dl adv. Ilie Trăilă. Regele zicea, că i-au făcut bună impresie, miile și miile de Bănățeni, cari au fost cu ocazia expoziției la Sinaia, iar regina, că i-a plăcut portul Bănățenilor.

— **Expediția lui Peary.** Din New-York se telegrafează, că Robert Peary, care a făcut expediția la Polul-Nordic, se reîntoarce fără a fi ajuns până la Polul-Nordic. El a străbătut totuși mai mult decât ori-care până acum.

El a descoperit pământ, departe spre răsărit dela Grantland.

— **O ciocnire** s'a produs pe lacul Maier, noaptea între un vas și remorcherul Terni care s'a scufundat, 15 oameni s'au înecat, 7 au fost scpați.

— **Hirotesire.** Citim în «Foaia Diec.» : P. S. Sa episcopul diec. al Caransebeșului Nicolae Popea,

a binevoit a hirotesii Duminecă în 15 Octomvrie a. c. pe părintele Traian Oprea întru ppresbiter al tractului Vârșeș.

— **Regele Greciei** va pleca în 23 a lunii c. la Roma, unde va face vizită oficioasă regelui Italiei.

— **Hirotonire.** P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp a hirotonit întru diacon pe Victor Faur, ales preot în Govășdia.

— **Sinucidere.** Faragó László, care a fost pedepsit la 7 ani închisoare s'a sinucis în temnița din Kecskemét.

— **Oameni fericiți** se pot numi locuitorii orașelului Klingenberg din Germania, cari nu numai că nu trebuie să plătească nici un fel de dare, fără fiecare familie capătă din venitele orașului pe anul 1906 câte 400 mărci sau 400 coroane în bani gata.

— **Convocare.** Ca și delegatul comitetului central al »Asociației pentru literatura română și cultură poporului Român« am onoare a te invita la adunarea constituantă al noului despărțământ ce are să se organizeze în cercul administrativ al Tășnadului — care se va ține în 10 Noemvrie st. n. 1906 dimineața la 10 ore în localul școlii gr-cat. române din Tășnad.

Sunt pe deplin convinși, că toți frații se interesează de înaintarea în cultură a poporului român din aceste părți, deci îi rog, ca în tot cazul să participe și să-și deie concursul la organizarea despărțământului. *Tășnad, 24 Octomvrie st. n. 1906. Georgiu Coroian, m. p. protopop gr-cat. român, delegatul comitetului central al »Astrei«.*

— **Prințesa Monica la călugărie.** Regele Saxoniei a hotărât ca prințesa Ana Pia Monica, care trebuia să fie predată Curții din Dresda la primăvara de către conțesa Montignoso, să fie internată într'o casă de călugărițe din Boemia. Se crede că mica prințesă va fi internată într'o mănăstire de călugărițe din Praga, unde se găsesc numai fete din familii aristocratice și prinčiare.

— **Promoție.** Anunțăm cu plăcere că dl Nicolae Regman a fost promovat la universitatea din Jena (Germania) de dr. în filosofie cum laude. Multe felicitări!

— **Catastrofă pe mare.** Din Brema se vestește, că vasul german »Hermann« s'a scufundat și cea mai mare parte a personalului s'a înecat în apă. Catastrofa s'a întâmplat în urma unei ciocniri. Ciocnirea s'a întâmplat sara la orele opt. Vremea era frumoasă. Dar marea arunca valuri colosale și astfel ciocnirea a fost inevitabilă.

— **Cassar defraudant.** Din Lipsca se vestește, că cassarul orașenesc, Gratzmann s'a prezentat de bună voia la procuratură și-a mărturisit, că a defraudat o sumă considerabilă din averea orașului. Încă nu se știe câți bani lipsesc, dar se știe, că suma se urcă la 100.000 de mărci.

— **Intâmplări dintr'un bal mascat.** Din Londra se vestește următorul caz de furt:

În orașul american Trenton o femeie, ce dispune de o avere de mai multe milioane, a aranjat în vila ei o petrecere, la care bărbații aveau să se prezinte mascați. Ea a pus premiu pentru cel mai isteț dintre oaspeți. Sala s'a umplut de nenumărați oaspeți și petrecerea decurgea în deplină animație, când un zgomot teribil se aude afară, împreună cu spargere de ferestre. În scurt timp se prezintă în sală patru bărbați cu măști negre pe față și cu pistoale și sulite în mâni. Se înțelege, că cei din lăuntru au crezut, că-i o glumă pusă anume la cale, ca să-i înfrice. Doamna casei s'a grăbit la ei și întinzându-le masa le-a zis:

— Dacă nu mă înșel, dvoastră voiți să ne luați bijuteriile.

— Aceasta ni-e scopul — răspunde unul dintre ei.

Doamna casei la acest răspuns, le dădu toate bijuteriile. Oaspeții făcură asemenea. Ei după primirea bijuteriilor au intrat în prânzător, de unde au furat ce au găsit scump. Apoi s'au reîntors în sala de joc și după câteva minute au ieșit afară prin ferestrelor sparte. Oaspeții râdeau cu hohot de această istețime a celor patru îndrăzneji și așteptau să-i vadă întrând pe ușă.

Dar s'au înșelat. I-au așteptat o jumătate de oră și văzând că nu mai vin, au făcut arătare la poliție. Urma însă nu le-a mai găsit.

— **Părechea regală spaniolă,** după-cum se vestește din Malaga, cu prilejul sosirii în acel oraș, a avut o grandioasă și foarte frumoasă primire.

— **Gorkij în Neapol.** Gorkij a cercetat pe scriitoarea renumită italiană, Matilda Serao. El va rămâne mai mult timp pe insula Capri și acolo va termina studiul său despre Statele-Unite.

— **Prelegerile meseriașilor** se vor începe astăzi Marți în 6 Noemvrie a. c. în școala centrală gr. or-română din Arad.

Prima prelegere va fi »**Desvoltarea culturală a omului preistoric**«, de Ioan Costa profesor. Precum la aceasta așa și la prelegerile celorlalți domni profesori invit cu toată stima pe toți dnii măestrii, meseriași, și comercianții români. *Ioan Costa, presid. secțiunii.*

— **Cea mai plăcută alifie** pentru înfrumșetarea feței damelor, care cu tot dreptul poartă atributul de »neînțrecut«, e fără îndoială vestita alifie *Crema Cornelia* a lui *Leszkóvác*, care e înfrumșetarea feței damelor de pe întregul rotogol al pământului. Cel mai sigur mijloc contra pitruielor de pe obraji și delăturarea bibircelor-*Crema Cornelia* se folosește nu numai la obraji, ci ea netezește și albește și pielea grumazului, a umerilor și a mânelor, dându-le o fineță deosebită

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

VI.

În pavilionul agriculturii vedem frumoase obiecte de elevii din școala centrală de agricultură, apoi frumoase produse agricole dela școlile inferioare de agricultură, și struguri din școala de viticultură dela Odobești.

Intre cele mai frumoase obiecte se pot număra produsele proprietăților dlui I. Kalinderu, din județul Teleorman și lucruri manuale dela școala populară.

Interesante și instructive sunt obiectele din stabilimentul de apicultură și sevicultură a ministrului. Aci se văd gogoși de diferite soiuri, cele mai mari sunt gogoși de o culoare roză din Bagdat. Mai departe sunt frumoase probele de lână dela vieria statului din Constanța și instructive cotețele de model pentru porci.

Producțiunea cerealelor din țară e foarte bine arătată prin piramide, din cari se poate imediat constată, că producțiunea mai mare a grâului e în județul Dolj, apoi Ialomița și Ilfov, Teleorman, etc.

Trebuie amintit frescul frumos pe plafondul acestui pavilion, care ne arată agricultura în 1866 și 1906 cu portul Constanța și podul dela Cernavoda ca cai de exportatiune.

Frumosul premiu oferit de M. Sa regele Carol pentru cele mai bune produse agricole expuse, e o dovadă vie, câtă grijă poartă Domnitorul României pentru înaintarea țării și țărănimii.

După pavilionul agriculturii vine »*Pavilionul industriei casnice*«. Acest pavilion e superb aranjat și conține lucruri frumoase și de valoare.

Reuniunea femeilor române din Iași a expus mai multe costume de dame, între cari escelează rochia A. S. R. principesei Maria, care e făcută sub conducerea d-nei Vișinești; rochia cu șorț a d-nei Racovița, rochia d-nei Vărgolici și alte.

Toate aceste și alte toilette sunt executate de »Reuniunea femeilor române din Iași«, a cărei prezidentă e d-na Mărzescu.

Foarte frumoase sunt și obiectele de lîngerie executate de elevele școlii femeilor române din Iași.

Foarte frumoase și interesante sunt broderiile și țesăturile din Oltenia, apoi ouele incondeiate, lucrările de mână și tablourile executate de elevele liceului de domnișoare.

Lucrări de mână din Serbia, două costume din Serbia-veche (mire și mireasă) și două costume românești din Craina (În Serbia, Craina e populată exclusiv de Români).

Obiecte de îmbrăcăminte din județul Dolj sunt interesante și frumoase.

Asociațiunea doamnelor române »Furnica« a expus obiecte de îmbrăcăminte, obiecte brodate, covoare, păpuși cu porturi din România, Transilvania, Banat și Bucovina. Aceste obiecte sunt frumos executate și stârnesc admirația vizitatorilor. Prețurile unor obiecte sunt însă prea exagerate.

Atelierele profesionale a ministerului de instrucțiune din București, Iași, Constanța, etc. au expus foarte frumoase obiecte, școala de sevicultură e bine reprezentată.

O dulamă femeiască din Giacovița (Serbia-Veche), un port de femei sârbească din Prizzeu, apoi prosoape, fluere, tambure, etc. din Serbia-veche și Serbia și mai multe porturi (păpușe), cum e chirigiul român din Ujițe (din Serbia), atrag prin frumusețe și interes etnografic, pe vizitatori.

(Va urma.)

Economie.

Arad, 6 Nov. 1906.

Domnule Redactor!

După avizul, prin care se cer opinii din afară, relative la chestia cvalificațiunei preoțești a maturizanților comercialiști, sunt și eu de părerea apelantului din »Tribuna« nrul 195 într' o privință; că adecă, ar trebui ca comercialiștii peste tot să se apuce de comerț și nu de teologie, căci așa se fac cârpaci în două meșteșuguri, dar nici decum oameni întregi la o carieră.

Dar iarăși mă întorc!

Oare, mă întreb, e lucru cu cale, ca tot brâne roșii, peste câte-o burtă și mai mare și în desvoltare, să împodobescă scaunele direcțiunilor băncilor noastre? Se potrivește oare aceasta, ca să înveți teologia și să te faci director de bancă? Același lucru ar fi, să înveți comercialele, — și să te faci... popă, ori chiar protopop (Pardon: Sunt de aceștia trecuți prin Szarvas și Rákospalota). La noi se pot toate, d'avalma.

Să nu se creadă, că glumesc!

La noi toate sunt paradoxale, toate sunt de-îndoasele. A ajuns în zilele acestea *abea al doilea* comercialist director de Bancă, după-ce sute de preoți (și poate Teaha din Lighet) sunt directori de bancă. Și comercialiștilor să li-se restrângă largul teologiei, ca aplicare »practică«?

Nu pregătirea, ci legăturile și interesele de ordine restrânsă cârmuiesc, cam pela toate afacerile noastre românești.

De-aceea merg la noi toate pe șoldite: ne îndesăm cu »învățați« și murim asficsiați de prostie. Aici e buba! nu în »comerciale«.

Simeon Dârloagă, acționar.

Premiați. La expoziția din București au fost premiați și doi stupari din Banat. Părintele *Nicolae Martinoviciu*, preot în Topolovețul-mare, care a obținut *medalia de aur*, părintele *Ioan Jucos*, preot în Zărvești lângă Caransebeș, care a obținut *mențiune onorifică*. Amândoi premiații au fost espus miere de cea mai aleasă calitate și care a fost mult lăudată de cătră pricepătorii cari au vizitat expoziția.

Felicităm și noi pe harnicii premiați!

Sare ieftină pentru vite. Ministrul reg. ung. de finanțe în timpul din urmă a modificat încâtva instrucțiunea referitoare la executarea legii din a. 1904 despre sarea ieftină pentru vite. Din 1 Oct. a. c s'au adus în comerț saci de 5 și de 25 kilog. cu sare de vite pisată și sare de vite comprimată în bucăți de 5 și de 10 kilog. La sarea pisată prețul sacilor, iar la sarea comprimată spe-

sele comprimării se socotesc cu 1 coroană 60 fil. de maja metrică, care sumă se adauge la prețul sării.

*

Un bilanț. Societatea comercială »Gloria« din Făget își publică într'o foaie bilanțul fără nici o iscălitură, nici director, nici contabil, nici membrii în direcțiune, nimic. Anonimii convoacă o nouă adunare generală, pentrucă conclusele adunării generale trecute au fost nimicite prin tribunal.

Am dori să știm cine-s iscusiții dela »Gloria«? În care seminar au învățat meșteșugul bilanțelor.

Poșta Administrației.

S. G. *Timișoara*. Abonamentul dv. e achitat până la 1 Februarie 1907.

Teodor Simoc, Lúki. Am primit 10 cor. în abonament. Mai aveți 2 coroane de plătit pâna la 1/1 1907.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nrul 9—10 din *Cultura Română*, revistă de pedagogie știința și litera, cu următorul cuprins: I. Găvănescul: Frederich Paulsen. A. D. Xenopol: Proprietatea literară și socialismul. I. Otescu: Din firea și credințele țaranului român. G. Aslan: Importanța Eticei în liceu. D. Cădere: Asupra modificărilor necesare de adus programelor analitice ale științelor fizico-chimice în gimnazii. Elena A. Tănăsescu: Ce lipsește educatorilor. H. Pantazi: Ceva despre învățământul secundar în Bulgaria. I. Găvănescul: Realismul și humanismul. D. Cădere: O excursie școlară. Ion. G. Stănescu; Comunicări. N. Moisescu: Invățământul secundar privat. Al. Chicioară: Reforma școlii primare. Ecouri Diverse: A. V. Din publicațiunile jubilarie ale Ministerului instrucției și cultelor.

A apărut:

Predici sau Invățături la toate Duminicile și sărbătorile, culese de Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin, editată de dr. Elie Dăianu. Volumul II Cluj. Prețul 1 cor.

A apărut:

Nrul 4 din »Albina«, revistă economică populară, cu următorul sumar: I. P. S. mitropolitul Partenie, Lui Vasile Alexandri. — I. Kalinderu, Cuvântare la desvălirea statuei lui Alexandri. — Sofia Nădejde, »În durere vei naște pruncii«. — A. B., Sărbătoarea poetului Alexandri. — Otrăvirea cu cofeturi. — Gr. Teodossiu, Iași. — Congresul absolvenților școalelor de agricultură. — Sfaturi pentru potcovitul cailor. — V. S. Moga, Lucrările agricole în Noemvrie: Lucrări întârziate, Căratul băligarului, Grădina de pomi, În podgorii, Întreținerea vitelor, etc. — Gh. Manolescu-Vâlcea, Sămânța cartofului.

Sfaturi practice: Vânzătorilor de poame.

Felurimi: Carne de câne.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Concurs

Direcțiunea institutului de credit și economii societate pe acții »STEAUA« în Român-Petre (Petrovoselo) com. Torontal publică concurs pentru ocuparea postului de practicant cu un salariu anual de C. 800. Se recere absolvarea unei școale comerciale, să cunoască în scris și vorbit limba română, maghiară și germană.

Cei-ce doresc a competi la acest post să înainteze rugarea și documentele necesare direcțiunii institutului până cel mult în 15 Noemvrie st. n. a. c. Cei cu praxă vor fi preferiți. Postul este de a se ocupa îndată după alegere.

Roman-Petre la 31 Octomvrie 1906.

2—2

Direcțiunea.

In cancelaria subscriului
se caută
un candidat de avocat
român — cu praxă.

Dr. S. Ispravnic,
advocat în Arad.

2—3

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.
Plus 10 fileri porto.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelii și reușelei.

zăharul lui RÉTHY
— ce se capătă în ori care farmacie. —

Prețul unui borean 60 fil. Să se ceară numai zăharul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 3 cor. cu porto cutot.

Preparatorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békéscsaba.

Un candidat de avocat

cu praxă, carele posedă perfect limba română poate afla momentan aplicarea la avocatul Dr. Minyov László în Óbessenyő (comitatul Torontal).

Deci cine dorește să se aplice, se binevoiască a se adresa direct nu-mitului avocat.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János,**
se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zid arul de biserică
— Budapesta —
IX. Soroksári utca 40.
Fondată la anul 1888.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA**.

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut
— PFAFF. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află mare asortiment de
▶ gramofone și plăci. ◀

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

Arangeamente de luminat Acetylén

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux“. Desvoltătoare fără manuire, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru orașe, castele, hoteluri, mori și case private. Manuire nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu ect. pentru orice scop.

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifă e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. e și nesticăcios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
 Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia

bucata
1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁČZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazinul principal în Budapesta: Farmacia (Bácska)
 Török József, Budapesta, str. Király nr. 12.

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de postă.

Epistolele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

Onor. Public!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am în atelierul meu din

Temesvár-Józsefváros
 Bonnaz-utca Nro. 18

MARE DEPOZIT

de mașini de cusut, biciclete și biciclete cu motor

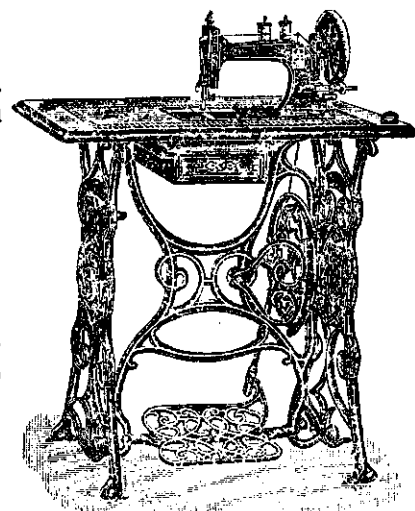
de cea mai bună calitate și cu prețurile cele mai moderate. — Mai departe atrag atențiunea on. publice asupra

lucrătoarei mele,

în care se reparaază de măestri specialiști tot felul de mașinării punctual și foarte ieftin.

Cu stimă:

WALLACHY ÁRPAD, mașinist.

Acum s'a deschis!

Acum s'a deschis

Acum s'a deschis!

Bazarul din piața Szabadság

în nemijlocita apropiere de cafeneaua Pölzl.

Imi iau permisia a atrage atențiunea onoratului public asupra bazarului meu din piața Szabadság de nou deschis, unde se capătă pe lângă prețurile cele mai ieftine și calitatea cea mai bună, ca

jucării, obiecte de ornare, instrumente pentru fumat, marfă de piele etc.

==== Mare asortiment de ciorapi și trico. ====

Cerând sprijinul onoratului public,

rămân cu deosebită stimă

ROSENBERG JÓZSEF, proprietarul bazarului din piața Szabadság, Arad.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare!

Comande din provincie eșeptuesc prompt!

Cel mai ieftin izvor de cumpărare!

Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public.
că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

in Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa
lui Sebesy), care va corespunde timpului și gus-
tului modern și tuturor prezenziunilor de azi.

In magazinul atelierului meu, se păstrează in
permanent cele mai frumoase modele eşite dela
firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de
pălării de doamnă. — Străformări și alte lucruri
aparținătoare acestei specialități, se execută punct-
tual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai
mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 2.

Neinte de folosință

După foloșință

Nu mai este

boală de porci

dacă vei comanda vestitul
praf de nutreț

din Seghedin.

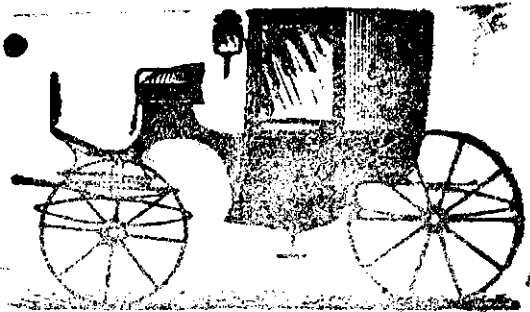
Promovează apetitul porcelor, le curăță m. tele, prin ce
capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngră-
șatul, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unei cutii 50 fil. și 1 cor. La comande mai mar
mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la

Zenke Zoltán, Szeged.

In mai multe expoziții premiat cu primele premii.

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite
caruță noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș
și fără acoperiș, sănii, etc. etc.)

Catalog ilustrat în cinstă și fără porto.

Crema Aphrodite

nestricătoasă și fără unsoare
vindecă în câteva zile cu signi-
ficiantă pistrui, cosurile, roseata
mânelor și obrazului, arsura
de soare, și face pielea netedă
ca catifeană. Acest medicament
recomandat de toți medicii, vin-
decă mai sigur decât orice ali-
fle opăreala, căel nu produce
cosuri (comedo).

Săpunul cremă Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără;
femeile mai în vârstă încă îl între-
bunțează împreună cu crema, pentru-
că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare
2 cor., un borcănăș de probă 70 de bani. — Săpunul de
cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 culori) cu sau
fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spiritul pentru păr AL LUI BASCH e
medicament sigur
contra căderii părului și mătreții; eo tă 2 cor., o sticlă
de probă 1 cor.

Syr nervinus comp.

e cel mai bun mijloc contra tuturor
boalelor de nervi: contra durerii de
cap neuragice, slăbiciunii de nervi,
oboseții, în-omniai etc.; contra boalelor
de sânge și de oase: a anemiei, clo-
rosei, rachitismului (boala englezăscă)
etc.; contra boalelor de inimă și sero-
fulei.

E probat de foarte bun la reconva-
lescență.

O sticlă 2 coroană.

Antisutin Basch e leac probat contra asu-
dării mânilor și picioare-
lor. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrală a lui Basch e leac
sigur
contra lipsei de apetit, contra durerii de stomach, contra
colicei, întrebuințată împreună cu praful lui Basch în-
ceată durerie, întărește stomachul, conținește răgăială;
e bun după mâncare ori bătură multă. La boala mai to-
delun ate să poa e folosii pilulele curățitoare de sânge
ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1-20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie
de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch,
singurul ajut-
tă la tuse, regușeală, la boatele de piept și de plămâni,
contra tusei măgărești, la junghiuții în coaste, la năduf
etc. Acest sirup face să crească greutatea trupului, vin-
decă tusea, scuipatul și ascudarea de noapte. Pe lângă
sirup aj. tă foarte mult CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH.

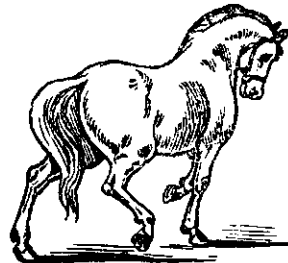
1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimet
franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spiritul lui Basch contra reuma-
tismului și podagrei e indispensabil eco-
nomilor, pădurarilor,
turistilor etc. după e încordare prea mare; el vindecă
foarte repede junghiuții din mână și din picioare, du-
rerea de mijloc, umflăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de
recomandat tuturor economi-
lor pentru tusea și umflături-
rile ghineurilor la cai; la vite
cornute, porci și oi pentru
curățire și poftă de mâncare.
Întărește, ajută mistuirea și
împiedecă să se umfle. Vacile
sau lapte mai bun și mai mult
cupă el.

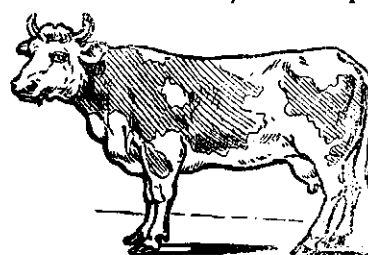
1 cutie 70 fileri; 11 cutii 7 coroane, franco.

Restituțions-fluidul lui Basch e bun la bol,
ca și vaci contra po-
dagrii, umflăturii vinelor, umflăturilor etc. E de recoman-
dat să se facă e caii și boii după muncă multă cu acest fluid
vestit, căci astfel își recăștiga prețurile și devin sprinteni.

1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

face să crească poftă
de mâncare și curăță
sângele. E eschis să dea
veca apă albastru ori
cu sânge, nici nu să
umflă v. ca. E de lipsă
la schimbare de nutreț.
1 cutie 1 cor; 1/2 de cutie
60 bani. La comparători
mai mari r. bat.

Praful de porci

e cel
mai
bun de îngrășat porci, până la
250 de chile. Aceasta împreună cu
PICĂTURILE PENTRU PORCI
alui Basch îi păzește de boale.

1 cutie de praf 70 de bani,
11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă
de picături de porci 70 fileri,
12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marca ingerului.

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az anyjalhoz

NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
țuri moderate, trimițând cataloge mari ilus-
tate. — Numai la mine se poate căpăta
„Școala de cimbalma, după care poa-
tă învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
feor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
nilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalma și de muzice

Makó (casa proprie).

Raderea de prisos!

Cine vorște să economisescă banii, cine
voește să cruțe timpul, cine nu voește să
fie espus la vre-o boală de piele, acela
se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de
30 de ori, 2-40 Cor. In provincie 3. Cor.
pițindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu
mandat postal mai scup cu 20 fil. Pregă-
tește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzătorilor da concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

e „RASOLIN“

foarte recomandat damelor.

Prețul unui borcan 2 Cor. in provincie 2-50
Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu
mandat postal e mai scup cu 20 fil. Uni-
o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Vite
nobilitate

Ca în anii
trecuți, așa
și acuma
au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate
de pe câmpie

Proprietar Fl. Medias 10 Arad

Singură în toată țara se au liferat mus-
terilor vite nobilitate, diferențe
sorturi nobilitate, pentru cultura numai esclu-
siv la această pepinerie. Pentru cultura se ca-
păta cele mai bune vite de diferite sorturi
nobilitate pentru cultura de dessert și Extra
sorturi de vite nobilitate. Proprietarii de
vii au avut rezultate înalte cu sădirea
de vite nobilitate.

La cerere se trimite catalogul ilustrat, franco
și gratis, cu plăcută primire de mulțumire și